

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

Jaarverslag 2016

**Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap in
Limburg**

definitief 4 maart 2017

Aanvaard door Algemeen Bestuur op 16 februari 2017

Vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering op 4 maart 2017

1 INLEIDING

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL) is in 1910 opgericht en heeft zich sindsdien ontwikkeld tot een unieke vereniging voor natuurstudie en veldonderzoek in deze provincie. Meer dan een eeuw lang zet ze zich al in voor het stimuleren van veldonderzoek aan en publicaties over geologie, landschap, flora en fauna van de provincie Limburg.

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg is een vereniging die met activiteiten als het geven van lezingen en het organiseren van excursies, inventarisaties en (monitorings)onderzoeken natuurminnende en -bestuderende vrijwilligers uit Limburg en de rest van Nederland bindt en boeit.

De resultaten van het veelzijdige, vooral door vrijwilligers uitgevoerde onderzoek vinden hun weg naar internetfora en databanken en worden gepresenteerd in het Natuurhistorisch Maandblad, andere verenigingsperiodieken of (soms omvangrijke) publicaties. Zo kan een breed publiek kennis nemen van de vergaarde informatie en op de hoogte blijven van de stand van de natuur. Voor de leden worden openbaar toegankelijke contactdagen gehouden en terreinexcursies georganiseerd. De vereniging kan voor een aantal professionele taken terugvallen op een kleine gemotiveerde werkorganisatie.

Inkomsten worden voor een deel gegenereerd uit contributies en giften. Voor het uitvoeren van zijn kerntaken verkrijgt het Genootschap daarnaast een gewaardeerde aanvulling op de exploitatiebegroting in de vorm van een jaarlijkse subsidie van de Provincie Limburg. De kerntaken zijn: het uitgeven van een maandblad, het organiseren van een contactdag en een inventarisatieweekend, en het faciliteren van de vrijwilligers door een eigen ondersteunend bureau. Voor het uitvoeren van projecten worden aparte subsidies aangevraagd; hiermee worden onderdelen van projecten gefinancierd die door vakkrachten uitgevoerd moeten worden. Het grootste deel van werk aan projecten wordt echter door vrijwilligers gedaan.

Dit jaarverslag geeft inzicht in en verantwoording over de ontwikkelingen in de vereniging en de activiteiten in het jaar 2016. Het behandelt achtereenvolgens de bestuurssamenstelling en het ledenaantal, de activiteiten die door de Studiegroepen en Kringen zijn ontplooid, personele zaken, de jaargang 2016 van het Natuurhistorisch Maandblad en andere publicaties, promotie en publiciteitscampagnes. Daarnaast geeft het een overzicht van actuele ontwikkelingen in projecten en bevat het tot slot een korte financiële paragraaf.

2 LEDEN EN BESTUUR

De afgelopen jaren heeft het ledenaantal kleine schommelingen ondergaan. Tegenover 37 opzeggingen, waarvan 7 door overlijden, stonden 52 nieuwe leden. Een groot aantal leden is het Genootschap door de jaren heen trouw; een lidmaatschap lijkt voor het leven. In 2016 stonden in vier verschillende categorieën 1027 leden geregistreerd.

Het aantal gewone leden bleef stabiel, terwijl het aantal 65+ leden enigszins afnam. De afname van de 65+-ers is met name het gevolg van het formeel beëindigen van deze categorie per 1 januari 2015, waardoor nieuwe leden niet per se meer worden geregistreerd als 65+-er. In de afgelopen jaren is de contributie van 65+-ers gelijkgetrokken met die van gewone leden. Verder zegde een aantal buitenlandse instellingen het lidmaatschap op. Om het toch mogelijk te maken dat een aantal bibliotheken lid bleef van het Genootschap en zo in feite een grote groep mensen in staat stelt het Natuurhistorisch Maandblad te lezen werd hun instellingslidmaatschap, met een drievoudige contributie, omgezet in een regulier lidmaatschap. Positief is dat er opnieuw een aantal jeugdleden is. De ledenadministratie werd ook in 2016 weer door een vrijwilligster beheerd; zij is hiervoor gemiddeld één dag in de week op kantoor actief.

Het onderstaande overzicht geeft de verdeling van het aantal betalende leden over de onderscheiden categorieën weer.

Het Genootschap kent drie ereleden. Als blijk van waardering voor hun bijdrage aan de verenigingsactiviteiten werd aan verschillende relaties of gastsprekers een gratis lidmaatschap voor een jaar aangeboden. Daarnaast waren er 79 huisgenootleden geregistreerd. In totaal waren er bij de vereniging daarmee 1123 personen en instanties aangesloten; hiervan waren er in 2016 1065 betalend lid.

Aantal leden per 31 december

Categorie	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Jeugd en student-leden	3	0	7	5	6	7	7	7	11	11	30	28	37
65+ leden	367	387	400	383	379	312	313	288	277	268	228	222	217
Gewone leden	656	655	656	713	812	887	884	869	928	899	982	932	950
Instellingen	32	38	39	35	42	51	51	52	52	48	40	37	37
Schabbonnementen	7	5	14	17	17	11	11	10	12				
Totaal geregistreerde leden	1065	1085	1116	1148	1256	1268	1266	1226	1280	1226	1280	1219	1241

Per 31 december 2016 was de samenstelling van het bestuur als volgt.

Dagelijks bestuur:

Harry Tolkamp	voorzitter
Rob Geraeds	vice-voorzitter
Michiel Merkx	secretaris
Alfred Paarlberg	penningmeester

In het **Algemeen bestuur** hebben naast de dagelijks bestuursleden zitting:

Marian Baars	Jan Joost Bakhuizen
Wouter Jansen	Pieter Puts
Victor van Schaik	Johannes Regelink
Stef Keulen	Katrien de Vos

3 ACTIVITEITEN VAN STUDIEGROEPEN EN KRINGEN

Binnen het NHGL waren eind 2016 14 Studiegroepen en vijf Kringen actief. Leden kunnen hierdoor profiteren van zowel de thematische georganiseerde Studiegroepen als van de regionaal opererende Kringen. De activiteiten van Kringen en Studiegroepen zijn voor alle geïnteresseerden toegankelijk. Met wisselende intensiteit werden velerlei veldbiologische inventarisaties, onderzoeksprojecten, werkdagen, cursussen, excursies en lezingen georganiseerd.

Onderstaand volgt een beknopte bloemlezing van allerlei activiteiten die in de loop van 2016 zijn georganiseerd.

Van vrijdag 17 tm zondag 19 juni werd een inventarisatieweekend in de Grensmaasvallei georganiseerd. Hierbij gingen diverse studiegroepen op onderzoek uit tussen Eijsden en Stein. In de Eijsder Beemden werden insecten als wespvinders, kevers en wantsen onderzocht, in Meers werden diverse bijzondere planten ontdekt en tussen Itteren en Borgharen werden vogels, planten en insecten onderzocht. Aan het Genootschapsweekend namen meer dan 30 leden deel.

Bij de Herpetologische Studiegroep vonden in 2016 wijzigingen in bestuur plaats; Jack Theelen en Sabine de Jong stopten met hun bestuurswerkzaamheden, Frank Heijnen werd nieuw bestuurslid en Rick Reijerse werd secretaris. In het Gulpdal werd naar populaties van Vinpootsalamanders gezocht, helaas zonder resultaat. In de Krang en het Laagbroek werden Amerikaanse hondsvissen en Aziatische modderkruipers aangetroffen. In Nationaal Park de Maasduinen werden Vinpootsalamander, Alpenwatersalamander, Kleine watersalamander, Bruine kikker, Gewone pad, Bastaardkikker, Poelkikker en larven van de Heikikker aangetroffen. Op de reptielencorridor die vanuit de Crayhofweide via het Gagelveld naar de Honingsberg loopt werden gegevens verzameld over het functioneren van de aangelegde reptielentunnel. De enige aangetroffen reptielen waren Levendbarende hagedis en Zandhagedis, maar wel in hoge aantallen.

De Zoogdierenwerkgroep begon in 2016 met een nieuwe stuurgroep vol frisse moed aan het jaarprogramma. Hierin zat een grote diversiteit aan activiteiten, van een lezing over muizen en een avond braakballen uitpluizen, via de 'Nacht van de vleermuis', lezingen over zoogdieren op de Ecotop Meinweg, een

inventarisatieweekend in Midden-Limburg en een workshop Hazelmuis tot een lezing over Eekhoorns.

De Mollusken Studiegroep Limburg (MSL) beleefde met 24 excursiedagen en 12 werkavonden een topjaar. Dit kwam door een opdracht van de Provincie Limburg, verstrekt aan de Stichting Lierelai, om de leefgebieden van de Zegge-korfslak in vier Natura 2000-gebieden te onderzoeken. Ondanks het voor slakken ongunstige weer was het resultaat toch bevredigend, zeker gezien de ontdekking van drie niet eerder bekende populaties van de Zegge-korfslak.

Op de Bemelerberg werd bij toeval een populatie van de Eenbandige grasslak ontdekt. Dit is de enige vindplaats in Nederland!

De Mossenstudiegroep heeft in 2016 samen met de gelijknamige groep van het KNNV mossen geïnventariseerd in de omgeving van Stramproy en in Groeve 't Rooth. Op laatstgenoemde locatie werden maar liefst 101 mossoorten gevonden, waaronder 10 zeer zeldzame.

De Plantenwerkgroep Weert organiseerde 13 streepexcursies in terreinen van het Limburgs Landschap en Natuurmonumenten in de regio Weert. Zo is er gestreept in verschillende beekdalen, maar ook op de hoger gelegen gronden. Verder zijn enkele natte gebieden onderzocht: voormalige landbouwpercelen die sinds een paar jaar weer zijn ingericht als natuurgebied. In 2016 hebben enkele stagiaires van IVN Weert zich definitief aangesloten bij de plantenwerkgroep. De gemiddelde deelname aan de streptochten lag op 11 personen.

In 2016 telde de Vlinderstudiegroep 19 leden, van wie er 12 geregeld de bijeenkomsten bezochten. De opkomst bij de maandelijkse avondbijeenkomsten (10 in totaal) varieerde van 7 tot 11 leden.

Diverse leden hielden dit jaar een presentatie: Paul Vossen vertoonde 35 soorten die hij in 2015 voor het eerst in zijn tuin heeft waargenomen, een overzicht van 270 soorten die mogelijk in de toekomst in de Benelux kunnen worden en over wespvlinders die hij heeft gelokt met behulp van feromonen. Marcel Prick vertelde over zijn vangsten op drie locaties vanaf 1978 tot nu en over de waarnemingen van de Donkere winteruil in Limburg.

In 2016 zijn er opnieuw publicaties verschenen van onze leden. In maart verscheen er een themanummer van het Natuurhistorisch Maandblad over het Nachtvlindermonitoring-project in Limburg, met hierin bijdrages van een aantal van onze leden. Zes leden van de Vlinderstudiegroep namen in 2016 deel aan het nachtvlindermonitoringproject "Nachtvlinders in eigen tuin" van het NHGL.

De Vogelstudiegroep nam tijdens de Genootschapsdag afscheid van de hoofdredacteur van 'Limburgse vogels', Nicole Reneerkens. Als dank mocht zij het eerste exemplaar van de DVD '25 jaar Limburgse vogels' in ontvangst nemen. Op deze DVD zijn alle 25 jaargangen van het blad 'Limburgse Vogels' samengebracht. Deze DVD werd vervolgens aan de leden te koop aangeboden. Tijdens de matig bezochte voorjaarsbijeenkomst hield Hidde Bult een lezing over het verschil tussen de Matkop en de Glanskop. De novemberbijeenkomst stond in het teken van het onderzoeken van een doorstart van de Vogelstudiegroep. Met het wegvallen van Nicole zijn er te weinig mensen over die tijd en energie hebben om de studiegroep en het tijdschrift te trekken. Hieraan wordt in 2017 verder gewerkt.

De Plantenstudiegroep organiseerde tussen april en december bijna wekelijks een streepexcursie in Zuid-Limburg, in totaal 30 stuks. Deze worden graag door beginnende floristen bezocht om te leren determineren. Een interessante winterwandeling leidde door de Voerstreek. Hierbij werden veel rozetten van Bruine orchis ontdekt. Op de steenberg Gouley in het Wormdal werd Rondbladig wintergroen gevonden. Een andere bijzondere steenberg lag in Gosson, ten zuiden van Luik. Hier werden naast planten ook allerlei insecten bekeken, zoals Boomkrekels en wantsen. In een aantal lezingen werden bepaalde aspecten van de botanie verder toegelicht.

Zeer geslaagd was de in samenwerking met de plantenwerkgroep van Likona georganiseerde Euregionale botanische bijeenkomst. Deze bestond uit drie lezingen in de ochtend; 's middags werd gezamenlijk een bezoek gebracht aan de steenberg van Waterschei waar diverse bijzondere planten werden gevonden.

In het winteravondprogramma waren er diverse lezingen. Lisa Op den Kamp besprak het beheer en de flora van de Hoge Fronten en andere Maastrichtse natuurgebieden; Paul Spreuwenberg de atlas 'Zeggen van Limburg'; Joop Schaminée de plantengeografie van Europa; Olaf Op den Kamp orchideeën en andere bijzondere planten (en dieren) in de Duitse deelstaat Thüringen en Mark Meijrink de ecologie van orchideeën.

De Sprinkhanenstudiegroep organiseerde zes excursies. In het Putbeekdal nabij Mariahoop werden tien soorten aangetroffen, waaronder de vochtminnende Moerassprinkhaan en Kustsprinkhaan. Ook in het Geuldal bij St. Gerlach werden (naast tien andere) deze beide soorten aangetroffen, die in Zuid-Limburg zeldzaam zijn. Op de Bemelerberg werd speciaal aandacht besteed aan het zeldzame Schavertje. Met veel moeite zijn enkele exemplaren gevonden. Vijf andere soorten veldsprinkhanen, zeven soorten sabelsprinkhanen, het kalkdoorntje en de sinds kort in ons land aanwezige Boomkrekkel bevolken het gebied.

De Vissenstudiegroep organiseerde een excursie langs de Roer met als doel de opmars van exotische grondels te monitoren. Die invasie bleek nogal mee te vallen. Verder werd een jonge Europese meerval ontdekt.

De Libellen- en Fotostudiegroep ontplooiden in 2016 helaas geen activiteiten.

Kring of Studiegroep	2016 Act.	2016 De.	2015 Act.	2015 De.	2014 Act.	2014 De.	2013 Act.	2013 De.	2012 Act	2012 De.
Herpetologische studiegroep	6	8	6	6	6	6	8	14	7	15
Plantenstudiegroep	48	15	50	15	47	15	47	12	45	12
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven	3	50	3	48	3	48	5	48	5	45
Vlinderstudiegroep	10	9	9	16	10	12	10	13	10	15
Zoogdieren werkgroep	6	7	0	0	1	5	3	10	4	12
Paddenstoelen studiegroep	27	15	25	15	25	15	25	10	26	10
Vissenwerkgroep	1	7	3	7	3	7	4	7	4	6
Sprinkhanen studiegroep	6	4	12	5	4	5	6	5	4	4
Vogelstudiegroep	2	50	1	75	2	70	2	75	2	73
Mossenstudiegroep	6	7	6	8	43	2	28	2	26	2
Werkgroep Driestruik			15	5	15	5	12	11	10	8
Libellenstudiegroep	0	0	0	0	1	5	3	12	3	10
Mollusken studiegroep	36	7	18	5	12	8	15	6	15	5
Plantenstudiegroep Weert	14	11	13	12	13	15	10	8	12	7
Kring Maastricht	12	20	12	20	12	20	9	25	9	23
Kring Heerlen	11	10-30	16	15-25	16	15-25	16	15-25	17	31
Kring Venlo	35	9	35	10	35	10	35	10	32	10
Kring Roermond	7	35	7	30	6	35	5	43	6	45
Kring Venray	3	15	5	18	5	10	5	11	5	8

*Bij twee getallen duiden deze op resp. excursies en lezingen.
Aantal activiteiten (act.) resp. aantal deelnemers (De.)*

De Paddenstoelenstudiegroep had in 2016 veel te kampen met droogte waardoor er geen paddenstoelen waren om te bestuderen en excursies geregeld moesten uitvallen of er weinig soorten gevonden werden. Verheugend is de enorme belangstelling bij de paddenstoelenstudiegroep: het aantal deelnemers loopt op tot 20 en meer per excursie. Daarnaast waren er veel activiteiten van de subwerkgroep hellinggraslanden. Deze bestudeert zes terreinen in Zuid-Limburg op graslandpaddenstoelen. In de avonden waren er regelmatig bijeenkomsten waarin aandacht werd geschonken aan microscopie, determineren en beschrijven van paddenstoelen. Ook verschenen drie uitgaven van het PSL-nieuws, het verenigingsblad dat aan ruim 60 leden wordt rondgestuurd. Hierin staan verslagen van excursies, beschrijvingen van bijzondere vondsten, determinatiesleutels en een activiteitenoverzicht.

De lezingen van Kring Heerlen waren als vanouds goed bezocht. Aan bod kwamen natuurgebieden in Midden-Limburg, het project 'Dood doet leven', de verschillende zeggenssoorten in Limburg, de herkenning van de Matkop en de Glanskop, de gevolgen van de aanleg van de buitenring en de natuur in Denemarken. Tijdens de varia-avond lieten diverse leden opnames zien van vlinders, kevers en paddenstoelen rondom eiken. Daarnaast werden diverse excursies georganiseerd; hierbij schommelde het aantal deelnemers rond 12. Deze leidden onder meer door het Leudal, naar de Maasplassen, de omgeving van Seffent bij Aken en het Kempen-Broek.

Kring Maastricht organiseerde iedere maand een activiteit. Daarbij waren er negen lezingen met gemiddeld 22 toehoorders en drie excursies met gemiddeld 16 deelnemers. Vooral de lezing over de zuidelijke Grensmaas en de excursie naar de Sint-Pietersberg waren heel goed bezocht. De kringleden zijn dus vooral benieuwd naar de natuur vlakbij huis. De laatste jaren komen ook IVN-leden naar de lezingen en excursies.

Kring Roermond organiseerde in 2016 5 lezingen met gemiddeld 25 bezoekers. Onderwerpen die aan bod kwamen waren onder meer de opmars van de Bever, invasieve planten, paddenstoelen en de Blauwe kiekendief op de Meinweg. Bij de bijeenkomsten van Kring Roermond worden ook de Meinweggidsen en IVN-leden uitgenodigd.

Kring Venlo organiseerde diverse lezingen, onder meer over water, en aansluitend op de Algemene ledenvergadering van het Natuurhistorisch Genootschap gaf Olaf Op den Kamp een lezing over de Roer van bron tot monding. Daarnaast waren er diverse excursies, onder meer naar het Swolgenderbroek, het Koelbroek, de Raaijweiden, de Grootte Heide, de Hamert en het Zwart Water, georganiseerd waarbij de flora en fauna werd geïnventariseerd.

4 HUISVESTING EN PERSONEEL

Het Natuurhistorisch Genootschap deelt in het GroenHuis te Roermond een prima kantoor met verschillende andere groene organisaties. Door de gezamenlijke huisvesting met de Limburgse Milieufederatie, het IVN, Grenspark Maas-Swalm-Nette en gebiedsbureau Ons WCL kan vanuit een optimale locatie worden gewerkt. Het Genootschap is een kleine organisatie; een dergelijke huisvesting met een goed

gefaciliteerd kantoor, inclusief ruime vergaderzaal, kan alleen worden opgebracht via een gezamenlijke huisvesting. Voordeel voor andere organisaties is dat zij meteen veel kennis en informatie over flora en fauna binnen handbereik hebben. In het GroenHuis-overleg vindt uitwisseling en informatieoverdracht tussen de voornoemde organisaties plaats.

Per 1 januari 2016 vertrok Stichting IKL uit het GroenHuis. Dit betekende een enorme stijging van de vaste lasten voor de overblijvende partners aangezien Stichting IKL voorheen het grootste aandeel hiervan voor haar rekening nam. Door de lange opzegperiode konden veel van deze contracten pas in de tweede helft van 2016 worden beëindigd.

Het bestaansrecht van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg ligt in de enorme betrokkenheid en motivatie van vele vrijwilligers. Steeds kon het kantoorpersoneel, ondersteund door deze vrijwilligers, de groots opgezette activiteiten als de Genootschapsdag en het Genootschapsweekend goed aan. Dankzij hen werden deze dagen tot succesvol evenementen. Voor structurele activiteiten als de ledenadministratie en het publicatiebureau kon ook in 2016 weer wekelijks op vrijwilligers worden gerekend.

De professionele bezetting van het kantoor bestond gedurende 2016 uit:

- Olaf Op den Kamp (bureaumanager, 32 uur per week);
- Jeanne Cuypers (assistent-bureaumanager, 20 uur per week).
- Roel Steverink (gedetacheerd receptiemedewerker, 37,5 uur per week)

Roel Steverink werd door het Natuurhistorisch Genootschap gedetacheerd als receptiemedewerker bij het GroenHuis. Zijn salariskosten werden gedragen door de MTB Maastricht en de gezamenlijke partners in het GroenHuis.

De procentuele verdeling van de arbeidstijd van de bureaumanager was als volgt:

Omschrijving	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Kantoor, organisatie, bestuur, kringen & studiegroepen	67	56	59	61	45	37	25	
GroenHuis	5,5	4	3	4	3	4	3	
Redactie Natuurhistorisch Maandblad	18,5	24	25	24	16	14	19	
Projecten en overig	1	2	0	2	17	21	17	
Stichting Natuurpublicaties Limburg	7	10	10	5	15	11	14	
Stichting NatuurBank Limburg	1	5	4	5	5	14	22	

5 MAANDBLAD EN PUBLICATIES

In 2016 verscheen de 105^e jaargang van het Natuurhistorisch Maandblad. Deze jaargang telde twaalf nummers, waarvan er drie als themanummer uitkwamen. In

maart verscheen een themanummer dat de resultaten van de eerste zes jaar van het Nachtvlindermonitoringproject weergaf. In augustus verscheen een themanummer over entomologisch onderzoek in Nationaal Park de Meinweg. Hierin werd verslag gedaan over onderzoek aan diverse insectengroepen in de Meinweg. In december verscheen het eerste deel van het themanummer over de Zuidelijke Maasduinen. Vanwege de omvang van dit nummer verscheen het in twee delen. In totaal had de 105^e jaargang een omvang van 312 pagina's. Voor leden zijn alle maandbladen digitaal beschikbaar via de website van het NHGL. Niet-leden kunnen alle maandbladen digitaal raadplegen tot en met het voorlaatste jaar; in 2016 waren dus alle nummers inclusief 2014 beschikbaar.

Tijdens de Genootschapsdag verscheen een DVD met daarop (alle) 25 jaargangen van het tijdschrift Limburgse Vogels. Mede ten gevolge van de ziekte en het later in het jaar overlijden van de hoofdredactrice verscheen er in 2016 geen jaarboek van Limburgse Vogels. In de tweede helft 2016 hebben de overgebleven redactieleden gepoogd een doorstart te maken.

De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven brengt met ondersteuning van het Genootschap haar eigen tijdschrift SOK Mededelingen uit. In 2016 verscheen nummer 64 met een artikel van Wim Kneepkens over de geheimzinnige IANNO in de St.-Pietersberg, een verhaal van Rob Visser en Gerard Majoor over kardoenblekerij in de Zonneberg en tenslotte een verhaal van Han Ogg, Frans Willems en Johan Willems over de rol van Van Schaik in de Grote Berg.

In nummer 65 stond een artikel over de groeve Jekerdal door Hans Ogg en een artikel over een nieuwe plattegrond van groeve Ternaaien-Boven door Kevin Amendt *et al.*. Dit tijdschrift wordt toegezonden aan 361 abonnees.

Bij de Stichting Natuurpublicaties Limburg verscheen, in navolging van het boek Natuurlijk Roermond, het boek Natuurlijk Kerkrade, beleef de groene gemeente Kerkrade. Dit boek behandelt de natuur- en groengebieden in Kerkrade en is geschreven door Olaf Op den Kamp, lid van Kring Heerlen van het Genootschap.

Verschillende andere Studiegroepen en Kringen geven ook een (elektronisch) periodiek of mededelingenblad (voor leden) uit. In wisselende oplage en verschijningsfrequentie zijn dat convocaties, waarnemingenverslagen of notulen van bijeenkomsten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van websites, digitale nieuwsbrieven, mailgroepen, maar ook van meer traditionele papieren nieuwsbrieven.

6 PROMOTIE EN PUBLICITEIT

De jaarlijks terugkerende Genootschapsdag werd op zaterdag 13 februari 2016 gehouden. Traditiegetrouw wordt deze in het Bisschoppelijk College Broekhin te Roermond georganiseerd. De dag werd bezocht door ruim 200 geïnteresseerden, veelal leden, maar ook terreinbeheerders en vertegenwoordigers van diverse zusterorganisaties. Zoals gebruikelijk passeerde een groot aantal korte en lange lezingen over flora en fauna de revue. Zo was er aandacht voor de opmars van invasieve soorten balsemien, de situatie van de Muurhagedis in Maastricht, de ontwikkeling van de populatie van de Boomkikker in de Doort, de Hazelmuis en de

herontdekking van de Stompe grondwaterslak in het Jekerdal. In een fraaie presentatie kwam de macrofauna van diverse bronnen in de provincie aan bod. Een bijzonderheid was de uitreiking van het eerste exemplaar van de DVD met 25 jaargangen Limburgse vogels aan hoofdredactrice Nicole Reneerkens en de overige redactieleden.

7 BELEIDSBEÏNVLOEDING

Het Natuurhistorisch Genootschap wordt regelmatig door zijn leden en achterban op de hoogte gesteld van projecten of situaties waarbij natuurwaarden in het gedrang raken of zijn. Als er wettelijke, veelal planologische, procedures nodig werden geacht werden indieners van zienswijzen steeds op weg geholpen via contacten met de Natuur- en Milieufederatie.

Het Natuurhistorisch Genootschap en zijn leden zijn vertegenwoordigd in diverse overlegorganen en -gremia; zo wordt deelgenomen aan onder andere:

Overlegorgaan	Deelname
Algemeen Bestuur Stichting het Limburgs Landschap	Harry Tolkamp
Beheercommissie Stichting het Limburgs Landschap	Joof Teeuwen & Jan Hermans
Raad van Toezicht Stichting GroenHuis Roermond	Harry Tolkamp
Natuur- en Milieufederatie Limburg	Stef Keulen
Mergelland Corporatie	Stef Keulen
Bestuur CNME Maastricht	Jan-Joost Bakhuizen
Korenwolf commissie	Pierre Grooten
OBN Heuvelland	Jan Hermans
Raad van Toezicht Stichting Ravon	Rob Geraeds

Ten behoeve van wetenschappelijke studies, het schrijven van artikelen of beleidsbeïnvloeding kunnen leden een beroep doen op het waarnemingenarchief van het Genootschap zoals dat via de NatuurBank Limburg en Waarneming.nl in de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) opgeslagen is. Deze informatie kan benut worden in planologische procedures, om positieve invloed op beheer van natuurterreinen uit te oefenen of om artikelen van gedegen waarnemingen te voorzien.

Het Dagelijks Bestuur heeft jaarlijks overleg met Natuurmonumenten en het Natuurhistorisch Museum Maastricht over punten waarop kan worden samengewerkt, zoals het gezamenlijk organiseren van een inventarisatieweekend, het aankondigen van elkaars nieuwtjes enz. Hierover kunnen concrete afspraken gemaakt worden, alsmede met de besturen van nevenstichtingen als NatuurBank Limburg, Natuurpublicaties Limburg, de Van Schaikstichting en De Lierlei).

8. VOORTGANG PROJECTEN

Project	Voortgang in 2016
Atlas van de Flora in Zuid Limburg	Het project werd verder uitgewerkt in een concept-projectplan. Geregeld overleg door een projectteam maakte afbakening realistischer. Veel energie werd er daarnaast gestopt in het uitzoeken van herbariummateriaal en het inventariseren van hokken met onvoldoende gegevens.
Atlas van Mollusken in Limburg	Een voorlopige verspreidingsatlas werd gepresenteerd in 2013; hieruit bleek dat het waarnemingenbestand op orde was. Eerste soortbeschrijvingen werden met redactie en Stichting Natuurpublicaties Limburg besproken. Uniformering en uitbreiding van teksten is nog een belangrijke opgave om tot een afgerond manuscript te komen. Omdat de Molluskenstudiegroep in 2016 druk was met de inventarisatie van leefgebieden van de Zeggekorfslak heeft het werk aan de atlas een nagenoeg stilgelegen.
Nachtvlinder Monitoring Limburg	In 2016 werd het project voortgezet waarbij nog steeds de nadruk ligt op het genereren van waarnemingen en betrekken van meer waarnemers. In maart 2016 verscheen een themanummer van het Natuurhistorisch Maandblad met de resultaten van de eerste zes jaar monitoring.

9 FINANCIËN

De totale exploitatiekosten over 2016 bedroegen € 210.581,-. Het boekjaar werd afgesloten met een nadelig saldo van €2.605,-.

De Provincie Limburg stelde een exploitatiesubsidie beschikbaar van € 95.230,-. De exploitatiereserve van de vereniging is in overeenstemming met de subsidievoorwaarden van de Provincie, waarin de exploitatiereserve is gemaximeerd (tot 15% van het voor 2015 verstrekte subsidiebedrag).

De opbrengsten van contributies van Natuurhistorisch Genootschap, Limburgse Vogels en SOK Mededelingen bedroegen € 52.258,-.

De druk- en verzendkosten voor de verschillende bladen bedroegen in totaal € 52.222,- respectievelijk € 12.133,-. Deze waren hoger dan begroot omdat, in overeenstemming met afspraken met de Provincie, hogere kosten zijn gemaakt voor themanummers van het Natuurhistorisch Maandblad.

De personeelskosten bedroegen in 2016 in totaal € 104.407,-.

Verder vallen de hogere kosten voor huisvesting op. Dit heeft met name te maken met de vermindering van het aantal huurders van het Groenhuis. Dit is een aandachtspunt. Gedetailleerde informatie is opgenomen in de jaarrekening 2016.

Het Dagelijks Bestuur